

RICHARD III

AV WILLIAM SHAKESPEARE   OVERSATT AV INGER HAGERUP

PREMIERE 3. SEPTEMBER 2005 | HOVEDSCENEN

ROGALAND

TEATER

Billettbestilling: 51 91 90 90
www.rogaland-teater.no

KJÆRE PUBLIKUM!

Det er med stolthet jeg lar kveldens oppsetning av *Richard III* videreføre Rogaland Teaters solide Shakespeare-tradisjon!

Som en av samfunnets outsiders er Richard villig til å gå over lik for å få makt, dessverre kun for maktens egen skyld. Hans tragedie er at han ikke har noe annet eller noen annen å leve for, enn seg selv. Dette blir hans ulykke og hans bane. Stykket sier dermed noe om hvor vanskelig det kan være å være menneske. Og det minner oss også om noe svært viktig: De vi som samfunn avviser og støter fra oss, vil lett kunne oppfatte oss som en trussel, og dermed bli farlige. Videre minner det oss om at når selvrealisering tar form av rendyrket egoisme, blir følgene ødeleggende: Mennesket er et "individualistisk flokkdyr", som må balansere mellom egne ønsker og behov på den ene side, og det å leve med og skape noe for andre, på den annen ... i teatret som i livet!

Velkommen i teatret!

HANNE TØMTA
Teatersjef

FRYKTEN

“One of the things that horror stories can do is show us the archetypes of the unconscious, we can see the dark side without having to confront it directly.”

STANLEY KUBRICK

DE FLESTE SKREKKHISTORIER spiller på den frykten som er iboende i oss. Redselen for å være alene; møtet med det uunngåelige, det fremmede og uventede. Men det er ikke alltid skrekkhistorien kun har som mål å skremme oss fra sans og samling med en trussel utenfra. Den kan også belyse krefter i oss selv som samtidig som de fascinerer oss kan oppleves som uforklarlige og truende. Richard III er en klassisk skrekkhistorie om et menneskes evne til ødeleggelse.

Selv om *Richard III* var basert på myten om en faktisk konge, er dette en universell historie om selvhøvdelse og frykt. Det er en skrekkhistorie om angsten for å bli sveket av dem som står deg nærmest. Richard personifiserer en mann som er skapt av sine omgivelser og som bærer dette samfunnets skyggesider i seg. Han er et resultat av sine egne historiske og

sosiale forutsetninger: et samfunn splittet av krig, korrupsjon, maktbegjær og grådighet. Et samfunn bygget på frykt; frykt for å miste herredømme, frykt for fiender og inntrengere. Richard utvikler seg til en skruppelløs despot som terroriserer sine omgivelser, for slik å oppnå oppreisning for det han ikke får ta del i og den innflytelsen han ikke får utøve. Han er en outsider som på grunn av sin annerledeshet er henvist til en tilværelse på sidelinjen og dermed er utstøtt av fellesskapet. Utenfor fellesskapet opererer han alene og vender seg mot sine egne. Hans hevn er voldsom og hans evne til ødeleggelse enorm. Likevel er han en av Shakespeares mest elskede karakterer. Han er den klassiske antihelt vi elsker å hate, men også den skikkelsen vi som samfunn frykter mest. Et menneske som setter seg utenfor

loven og korrupperer systemet for sin egen vinnings skyld.

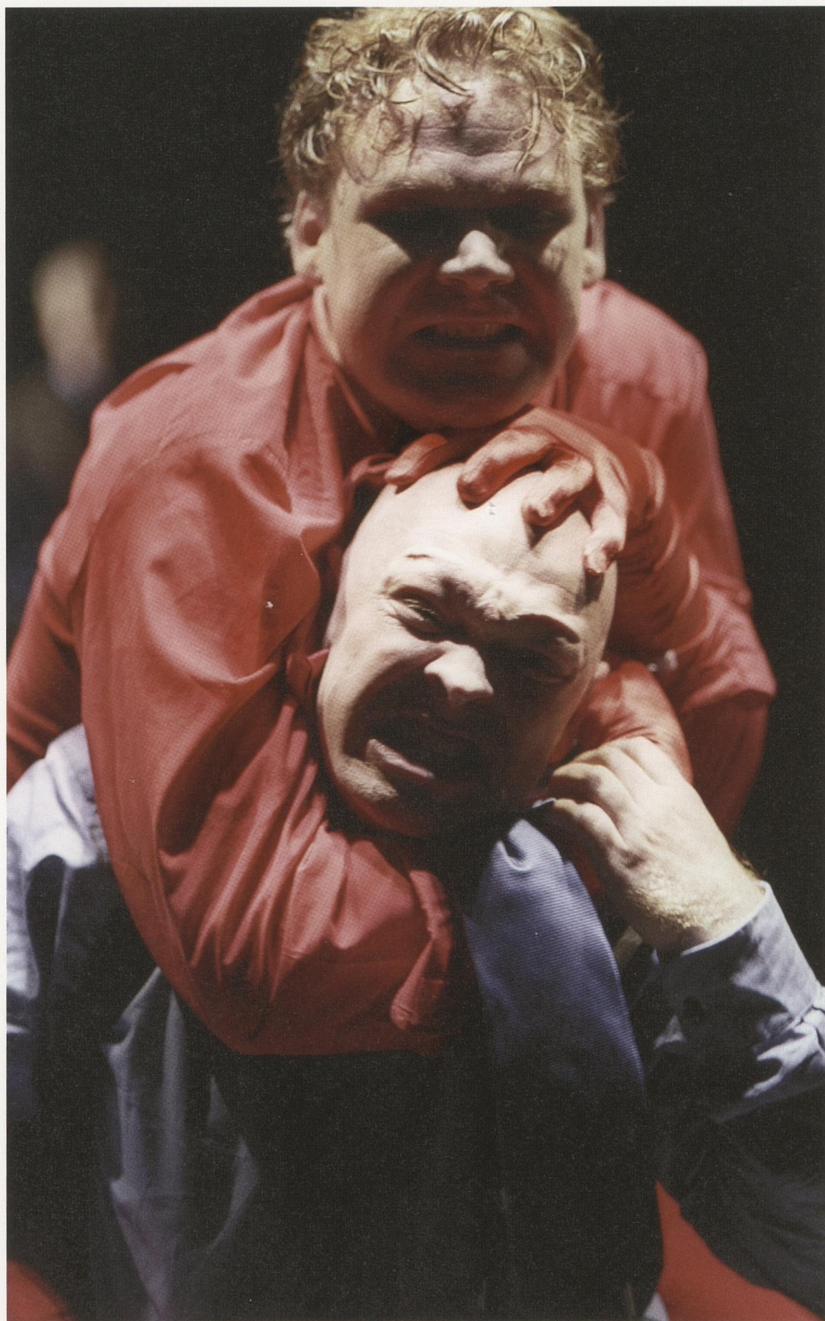
Richard har ingen ideologi, han er ikke drevet av en visjon, men ser politikken som en ypperlig arena for å manipulere sine medmennesker. Politikken er kun et middel for å føre omgivelsene bak lyset. For ham er politikk kun strategi; et skuespill hvor man spiller sin rolle. Ingenting har mening for ham, ingenting har verdi, og han oppdager fort at det er ingen som krever dette av ham heller. Det eneste som kreves er at han opprettholder en fasade av "demokrati". Han utnytter dermed de svake leddene i systemet til å skape en plattform for seg selv og sin egen maktutøvelse.

På en måte kan man si at Richard er en rebell som avslører samfunnets maskeradespill og korruperte lover, før han selv blir fanget i det nettet han spinner rundt seg. Han er og blir like

korrupt som sine oppponenter. Det tragiske er at det hatet han næres av, er skapt av samfunnets forakt og redsel for ham. En forakt for det sykelige, det avvikende og fremmede. Uansett hvor mye Richard dreper og terroriserer vil han aldri vinne den aksept han higer etter. Dette fordi alle hans handlinger bare bidrar til å forsterke den hjerteløse, ekskluderende og brutale verden han opponerer mot. Slik ender han med til slutt å ødelegge seg selv.

Skrekkhistorier er fabler skapt for å fremkalle redsel hos tilhørerne. Riktignok har de sitt utspring i virkeligheten, men de er og blir fiksjon: Historier som lar oss bli konfrontert med våre verste mareritt, og som minner oss om at vi har et ansvar og en evne til å påvirke og omforme vår egen virkelighet.

Victoria Meirik

RICHARD III

AV WILLIAM SHAKESPEARE GJENDIKTNING AV INGER HAGERUP
BEARBEIDET AV VICTORIA H. MEIRIK

Kong Edward IV
Kongens brødre:
Georg, hertugen av Clarence
Richard, hertugen av Gloucester
Deres mor:
Hertuginnen av York
Elisabeth, Edward IVs dronning
Elisabeths sønner fra 1.ekteskap:
Dorset
Grey
Elisabeths barn med Edward:
Prinsen
Lille John
Lille Elisabeth
Lady Anne, enke etter
Henrik VIs sønn, Prins Edward
Dronning Margaret, Henrik VIs enke
Mr. Rivers, Elisabeths bror
Mr. Buckingham/Blunt
Mr Hastings/Surrey/George Stanley
Mr. Stanley/Erkebiskopen av Canterbury
Catesby/Mr. Brakenbury
Jarlen av Richmond
Erkebiskopen av York/biskopen av Ely/
Mr. Norfolk/forteller/radiostemme/
borgermesteren
Mrs. Shore/Mary
Tyrrell/Herbert
Ratcliff
Playboy Bunny
Vismenn/soldater/ulvemenn/
journalister/fotografer/ gjenferd m.m.

HARALD KOLAAS
CATO SKIMTEN STORENGEN
JOHN F. BRUNGOT
MERETE ARMAND
MARIANNE HOLTER
INGRID VALVIK
VEGAR HOEL
CATO SKIMTEN STORENGEN
GLENN ANDRÉ KAADA
NINA ELLEN ØDEGÅRD
NINA ELLEN ØDEGÅRD
GRETILL TANGEN
GLENN ANDRÉ KAADA
ØYSTEIN MARTINSEN
EVEN RASMUSSEN
PER TOFTE
VEGAR HOEL
CATO SKIMTEN STORENGEN
OLE A. SIMENSEN
INGRID VALVIK
GLENN ANDRÉ KAADA
HARALD KOLAAS
NINA ELLEN ØDEGÅRD
ENSEMBLET

Regissør
Scenograf og kostymedesigner
Lysdesigner
Maskør
Dramaturg
Regiassistent
Inspisient
Sufflør
Studiotekniker
Frisør
Rekvisitører
Påkledere
Overscenemester
Scenemester

VICTORIA H. MEIRIK
ROOS VAN GEFFEN
HAAKON ESPELAND
YOLANDA JANDL
MICHAEL EVANS
INGRID VALVIK
HÅVARD KNOPH
ANNERTUT JONER
FRODE YTRE-ARNE
INGER HERMANSEN
WENCHE SOLGÅRD
MARGRETE ESKEDAHL
SIW FOSSUM
HEIDI WÅGAN
NILS VOLD
TERJE SKJØRESTAD

PREMIERE 3. SEPTEMBER | HOVEDSCENEN

Forestillingen varer ca. 2 timer og 30 minutter inkl. pause.

Alle dekorasjoner og kostymer er produsert ved Rogaland Teater.

For mer informasjon: www.rogaland-teater.no

Grafisk Utforming: TOR SØREIDE DESIGN
Foto: EMILE ASHLEY Trykk: STAVANGER OFFSET
Program: VICTORIA H. MEIRIK, MICHAEL EVANS,
ESPEN V. HARALDSEN
Redaktør: ESPEN V. HARALDSEN
Ansvarlig utgiver: HANNE TØMTA

HANDLINGEN I *RICHARD III*

I korte trekk: Richards bror, kong Edward IV, har nettopp overtatt den engelske tronen etter en blodig krig. Richard legger en rekke planer for å bli kvitt Edward og sin andre bror, George, og deres barn, slik at han selv kan bli konge. Han lykkes i dette og blir kronet til konge. Men hans motstandere gir seg ikke så lett...

AKT I

Scene 1, London

Stykket begynner med at Richard, hertugen av Gloucester, erklærer at alt er vel i England – bortsett fra at han selv er misfornøyd med sin posisjon. Hans bror er nettopp blitt kronet til konge, etter en lang og blodig borgerkrig. Richard har allerede overtalt broren, kong Edward IV, til å sette deres andre bror, George, hertugen av Clarence, i fengsel. Richard har nemlig tenkt å kvitte seg med George... før han også kvitter seg med Edward...

Richard støter på George på vei til fengslet, og later som om han er sjokkert over at George skal fengsles i Tower of London. Utenfor Tower møter Richard også lord Hastings, som nettopp har sluppet ut av fengslet. Han forteller at kongen er syk.

Scene 2

I gravkapellet sørger lady Anne over sin mann, som ble drept av Richard i krigen. Han var den avsatte kongens sønn, og derfor tronarving. Richard forsøker å forføre Anne;

han forteller henne at grunnen til at han drepte hennes mann var at han er forelsket i henne...

Scene 3

Dronning Elisabeth, Edward IVs kone, er sammen med sin familie på slottet. Hun er bekymret over at kongen er syk, og at Richard ved kongens bortgang vil bli verga for hennes unge sønn, som er tronarving. Richard kommer inn, og han insisterer på at han er lojal mot kongen. Dronning Margaret, enke etter Henrik VI som ble drept i borgerkrigen, kommer og forbanner dem alle. Richard gjør en avtale med to leiemordere om å få broren, George, drept i Tower.

Scene 4, Tower of London

George forteller fangevokteren om en merkelig drøm han har hatt... De to leiemorderne dukker opp og dreper ham.

AKT II

Scene 1, På slottet

Den dødssyke kongen ber alle om å slutte fred og sverge vennskap. Richard kommer og forteller at George er drept i Tower. Edward angrer bittert på at han lot George bli fengslet.

Scene 2

Hertuginnen av York, mor til Edward, George og Richard, sørger over George, samtidig som hun skammer seg over

Richard. Dronning Elisabeth ankommer og forteller at kong Edward er død. Knust av sorg søker hun trøst hos hertuginnen. Richard ankommer med sitt følge. De foreslår at man får hentet kong Edwards sønn til London, og får ham kronet.

Scene 3

Elisabeth og hertuginnen forbereder den unge prinsens hjemkomst. Et bud forteller at Richard har fått Elisabeths bror, Rivers, og hennes sønn, Grey, fengslet. Dronningen med følge søker kirkeasyl.

AKT III

Scene 1, London

Richard og Buckingham ønsker den unge prinsen velkommen til London. Richard forsøker å overbevise prinsen og hans bror om at det er tryggest for dem å bo i Tower. Guttene nøler først, men går til slutt med på dette. Richard har iverksatt en plan sammen med Catesby og Buckingham: De skal finne ut om Hastings er på deres side. Richard lover Buckingham belønning for hans lojalitet.

Scene 2, Tower of London

Rivers og Grey er blitt henrettet, angivelig for forræderi. Stanley prøver å advare Hastings mot Richard, men Hastings bare ler det bort.

Scene 3

Kroningsmøtet: En komité er samlet for å sette en dato for kroningen av den unge kongen. Richard avbryter møtet med anklager om at Hastings skal ha forhekset ham. Han får forsamlingen med seg på dette, og Hastings blir drept.

Scene 4

Richard forklarer at Hastings måtte dø fordi han ville gjøre opprør mot ham. Han ber borgermesteren la folk få vite dette. Han ber også Buckingham om å sette ut rykter om at prinsen er et uekte barn, og dermed ikke har krav på tronen.

Scene 5

Londons borgermester ber Richard bli konge. Richard nøler tilsynelatende, men aksepterer til slutt tilbudet.

AKT IV

Scene 1, Tower of London

Anne, hertuginnen, Elisabeth og hennes sønn Dorset oppsøker prinsene for å se hvordan det står til med dem. Anne blir hentet; hun skal krones som Richards dronning. Elisabeth, som frykter for sønnens liv, ber ham om å komme seg i sikkerhet hos jarlen av Richmond. Richard og Anne blir kronet som Englands nye konge og dronning.

PAUSE

Scene 2, På slottet

Richard ber Buckingham drepe de to unge prinsene i Tower, men Buckingham nøler. Catesby introduserer Richard for Tyrrel, som er villig til å utføre mordene. Buckingham krever belønning for sin lojalitet, men Richard nekter, da han har planer om å få sin tidligere allierte ryddet av veien. Buckingham aner uråd og flykter. Richard får sin kone, dronning Anne, drept.

Scene 3

Tyrrel kommer tilbake etter å ha drept tronarvingen og hans bror. Catesby forteller Richard at mange menn har gått over til jarlen av Richmond, samt at Buckingham har samlet en hær. Sammen marsjerer de mot Richard. Dronning Margaret gjør seg klar til å flykte til Frankrike.

Scene 4

Elisabeth og hertuginnen sørger over sine døde barn. Margaret lærer dem å forbanne folk. Hertuginnen og Elisabeth konfronterer Richard med hans handlinger. Hertuginnen forbanner ham. Richard forsøker å overtale Elisabeth til å la ham gifte seg med hennes unge datter. Ratcliff og Catesby kommer med beskjed om at Richmonds hær nærmer seg London. På ordre fra Richard har de tatt Stanleys sønn som gissel, for å forsikre seg om at Stanley forblir lojal.

Scene 5, I Richards leir

Stanley sender et brev til Richmond hvor han forteller at dronning Elisabeth er på hans side.

AKT V

Scene 1

Richmond gifter seg med lille Elisabeth, dronningens datter. Surrey og Ratcliff ankommer Richards leir med Buckingham, som er tatt til fange. Buckingham blir henrettet på Richards ordre.

Scene 2

Richmond taler til sine menn før slaget.

Scene 3

Gjenferdene av dem Richard har drept hjemsøker ham natten før slaget. Neste morgen forsikrer han sine menn om at seieren vil bli deres.

Scene 4

Richards hær blir beseiret av Richmonds menn.

Scene 5

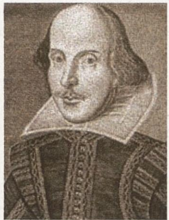
Richmond dreper Richard og krones til konge.

Det gjøres oppmerksom på at dette handlingsreferatet bygger på Victoria Meirik's bearbeidelse av *Richard III* for Rogaland Teater 2005, og at det dermed ikke korresponderer med Shakespeares tekst på alle punkter. (For eksempel er scene 3 i akt II strøket. Følgelig er det som i Shakespeares tekst er scene 4 akt II, i handlingsreferatet nedenfor kalt scene 3 akt II osv.).

WILLIAM SHAKESPEARE (1564-1616)

Da William Shakespeare skrev *Richard III* baserte han seg på en historisk person fra Rosekrigene (1455-87), Hertugen av York, senere Kong Richard III, men istedenfor å være tro mot de historiske fakta skapte han en skikkelse basert på en myte om en deformert og brutal konge. En myte som i ettertid har virket mer sannferdig enn de faktiske kjensgjerninger.

William Shakespeare ble født i slutten av april 1564 i Stratford-upon-Avon som John Shakespeares og Mary (f. Arden),

Shakespeares tredje barn. Faren, John, var en suksessrik lær- og hanskehandler, som i 1567 ble byens ordfører, men som senere kom i økonomiske vanskeligheter.

Kirkebøkene forteller at William Shakespeare ble døpt den 26. april 1564. Ellers er det svært lite vi vet om hans tidlige år. Det er imidlertid grunn til å anta at han fikk en solid utdanning ved den utmerkede lokale folkeskolen King's New School. Lærerne ved denne skolen var utdannet ved Oxford, og det ble her bl.a. undervist i matematikk, naturvitenskap, latin, retorikk, kristen etikk og klassisk litte-

ratur. En ting vi derimot mener å vite med sikkerhet er at den unge William sannsynligvis avsluttet skolegangen som 15-åring, og dermed ikke fikk noen universitetsutdanning.

I 1582, atten år gammel, gifter William seg med den åtte år eldre Anne Hathaway, som seks måneder senere føder deres første datter, Susanna. To år senere blir tvillingene Hamnet og Judith født. Sønnen, Hamnet, blir bare 11 år.

De neste årene omtales gjerne i Shakespeare-forskningen som "the lost years", da Shakespeare i denne perioden nærmest synes som sunket i jorden. Rundt 1590 dukker han opp i London under noe uklare omstendigheter. I denne perioden blir han tilknyttet teatertruppen "The Lord Chamberlains Men" (senere "The Kings Men") som forfatter, skuespiller og medeier.

Her stiger han stadig i anseelse; i 1598 er han blitt truppens "1. komedieskuespiller" og i 1603 "1. tragedieskuespiller".

Det er i disse årene i London at han skriver de rundt 40 skuespillene som har gjort ham til ettertidens mest spilte, omtalte og omskrevne dramatiker. Dateringen av skuespillene er omdiskutert, men man antar at *Richard III* er skrevet omkring 1592; *Romeo og Julie* i perioden 1594-95; *Hamlet* 1600-02; *Othello* 1601-04; *Kong Lear* 1604-05; *Macbeth* i 1606 og *Stormen* i 1611. Skuespillene får en enorm suksess i samtiden, og Shakespeare opplever å bli den første dramatiker som får se sine stykker publisert og solgt som populærlitteratur. Første samlede utgave av skuespillene blir utgitt syv år etter Shakespeares død, da John Heminges

og Henry Condell, to av hans skuespillerkolleger, får publisert den såkalte Folio-utgaven (1623).

Rundt 1611 trekker Shakespeare seg tilbake, og tilbringer de neste fem årene som en relativt velstående pensjonist i Stratford, sammen med sin kone og sine to døtre.

Han dør 23. april 1616, angivelig på sin 52. fødselsdag, og begraves to dager senere i Holy Trinity Church i Stratford. I sitt testamente etterlater han sine eiendommer til datteren Susanna, hans andre datter Judith får 300 pund og hans kone skjenker han sin "nest beste seng". Legenden vil ha det til at han tok flere skuespill med seg i graven, men dette er per i dag ikke bekreftet, noe som ikke burde overraske med tanke på det epigram han lot oppføre på sin gravstøtte:

**Good friend,
for Jesus' sake forbear
To dig the dust enclosed here.
Blessed be the man
that spares these stones,
And cursed be he
that moves my bones.**

Espen V. Haraldsen

Victoria H. Meirik, regissør

Victoria H. Meirik er ansatt ved Rogaland Teater som fast instruktør i 2005. Meirik er født i Norge, men har også vært bosatt i Kuwait, Portugal, Frankrike og Nederland. Hun har studert drama ved Skrivekunstakademiet i Hordaland, teatervitenskap ved UiO og er utdannet instruktør fra regilinjen ved Amsterdam Kunsthøgskole. Etter endt utdannelse har hun bl.a. satt i scene *Mør og barn* av Jon Fosse (Theater Gasthuis Amsterdam, 2001), Tsjekhovs *Måken* (Karavaan Theaterfestival 2001), Sofokles'

Antigone (Toneelschuur Harlem, Nederland, 2002), *Parasieten* av Marius von Mayenburg (Theater Gasthuis Amsterdam, 2002), Ibsens *Fruen fra havet* (Oerol Theaterfestival og Karavaan Theaterfestival, 2003), Tsjekhovs *Ivanov* (Hålogaland Teater, 2004), samt sitt eget skuespill *To the Dogs* (Veem Theater Amsterdam, 2004). Ved Rogaland Teater har hun tidligere satt i scene *Krig* av Lars Norén (2005), og er i høst også aktuell med oppsetningen *Natten rett før skogene* av Bernard Marie Koltès.

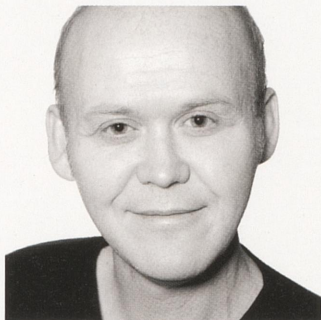

Roos van Geffen, scenograf og kostymedesigner

Roos van Geffen er utdannet scenograf og kostymedesigner ved Akademiet i Tilburg (1994-97) og Akademiet i Maastricht (1997-2000). Hun har laget scenografi og/eller kostymedesign til en lang rekke oppsetninger, bl.a. Euripides *Medea* (Tryater, 2001), *Kamikaze* av Victoria Meirik og Inès Sauer (Noord Nederlands Toneel, 2001), Shakespeares *Othello* (Noord Nederlands Toneel, 2001), Sofokles' *Antigone* (Toneelschuur Haarlem, 2002), *Løyntnanten fra Inishmore* av Martin McDonagh, (Noord Nederlands Toneel, 2002), Goethes *Torquato Tasso* (Noord

Nederlands Toneel, 2002), *Hartstocht* (urpremiere Brugge, 2002), *Barn av solen* av Maxim Gorki (Noord Nederlands Toneel, 2003), Shakespeares *Troll kan temmes* (Noord Nederlands Toneel, 2003), Tsjekhovs *Ivanov* (Hålogaland Teater, 2004), *Natten rett før skogene* av B.-M. Koltès (Rogaland Teater 2005) og *Jeanne* av Koos Terpstra (Noord Nederlands Toneel, 2005). Hun har også laget kostymer til filmen *Corona* (Koos Terpstra, 2004), samt laget kortfilmen *Fear and Desires in the United States of America* (2004) og videoinstallasjonen *Zuiver* (1998).

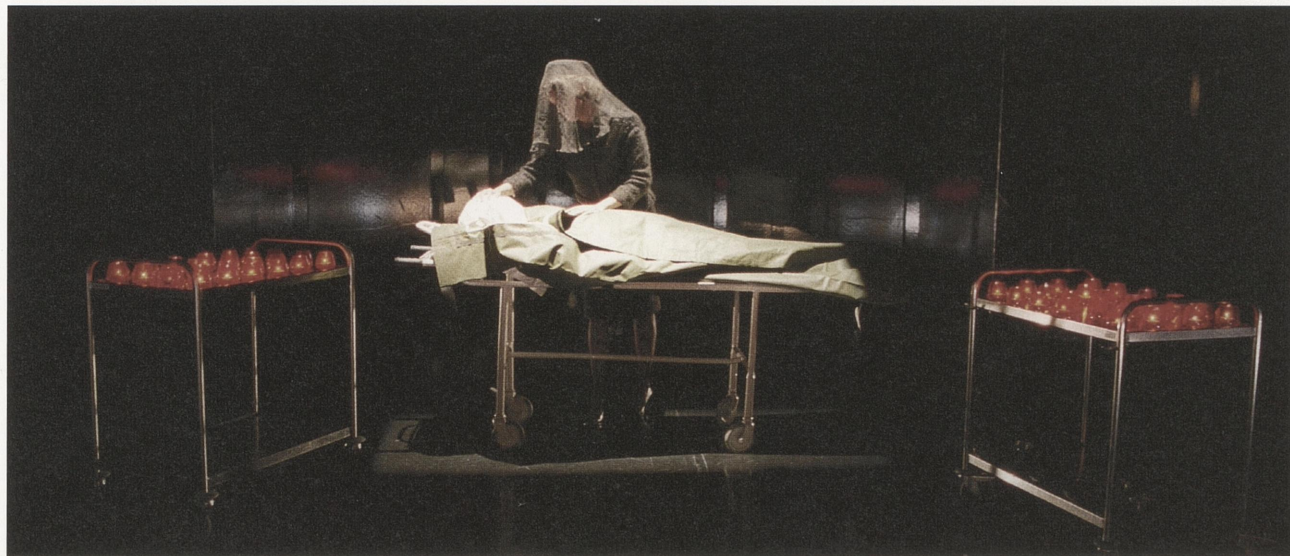

Harald Kolaas

Harald Kolaas er utdannet skuespiller fra statsteaterskolen i Moskva; GITIS's danske avdeling, GITIS Scandinavia (2001-2004). Han har også studert ved Institutet för Scenkonst, Forfatterstudiet i Bø, Studium Actoris og ved Film og TV-Akademiet. Han har medvirket i en lang rekke oppsetninger med frie grupper, bl.a. *For å gjera slutt på Guds dom* (Grusomhetens Teater, 1993-94), Sofokles *Antigone* (Teater É, 1994-95), Boccaccios *Decameronen* (Teatret Cassandra, 1995), *1001 natt* (60 Chairs Theatre, 1995), Becketts *Mens vi venter på Godot* (Gamlebyen

Teater, 1996) og *I Gudanes knä og Slavás vilda röster* (Teater Sláva, Sverige, 1996-98). Han er også grunnlegger av og kunstnerisk leder for teatergruppen Baron Kalas, som i 2005 spilte den shamanistiske cabaretten *Homo Zero* og som i 2005-06 setter i scene oppsetningen *Den aristokratiske loffer*. Kolaas har også hatt en rekke oppdrag for film og fjernsyn, bl.a. i spillefilmen *Budbringeren* (1996), samt NRK-produksjonene *Peer Gynt* (1993) og *Drømmefangeren* (2005).

Merete Armand

Merete Armand gikk ut fra Statens Teaterhøgskole i 1979, og har siden vært skuespiller ved bl.a. Sogn og Fjordane Teater, Telemark Teater, Trøndelag Teater, Homansbyen Teaterselskap og Riksteatret. Siden 1986 har hun vært ansatt ved Den Nationale Scene i Bergen, hvor hun bl.a. har medvirket i *Vaskerelvens rose* av Gunnar Staalesen (1986), *Måken* av Anton Tsjekhov (1987), *Hellemysrfolket* av Amalie Skram/Gunnar Staalesen

(1992), *Løvet i Vallombrosa* av Lars Norén (1997), *Erasmus Montanus* av Ludvig Holberg, *Presidentinnene* av Werner Schwab, (begge 2000), *Heksene* av Roald Dahl (2001-02), *1900* av Gunnar Staalesen (2002-03), *Ronja Røverdatter* av Astrid Lindgren (2003-04), *Ved Kattemyra* av Marina Carr, *Kameliadamen* av Alexandre Dumas d. y., (begge 2004) og Dostojevskis *Idioten* (2005). I 1997 ble hun tildelt Pernillestatuetten for sitt skuespillerarbeid.

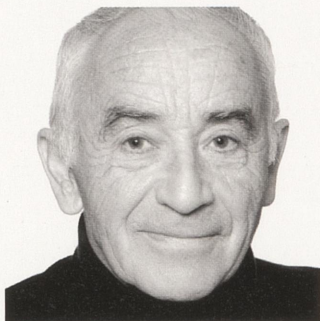
Even Rasmussen

Even Rasmussen er utdannet ved Statens Teaterhøgskole. Han har hatt oppgaver ved Nationaltheatret, Den Nationale Scene, Oslo Nye Teater, Teater Ibsen, Teatret Vårt og Rogaland Teater. Han har bl.a. medvirket i *Faust*, *Den stundesløse*, *Hvem er Ernest*, *Den gjerrige*, *Anne Franks dagbok*, *Frøken Julie* og *Først blir man jo født*. På Rogaland Teater har han vært å se i *Helten på den grønne øya* av Jon Milton Synge (1991-92), Cole Porters *Anything Goes* (1991-92), *Klasseturen* av Willy Russel (1991-92), *Guttene ved siden* av Tom Griffin (1991-92), *Utlendingen*

av Larry Shue (1992-93), Brechts *Baal* (1992-93), Turgenjev's *Fedre og sønner* (1992-93) og *Krig* av Lars Norén (2005).

Even Rasmussen har også medvirket i uavhengige prosjekter med frigruppene Lattergalen og De Unges Forbund. På TV har han medvirket i *1814*, *Over til Rødt*, *Det uødelige parti*, *Den vegelsinnede*, *Blodsbånd*, *Hege & Holmen* og *Hotell Cæsar*. Han har også medvirket i filmene *Til en ukjent* (1990), *Aldri mer 13* (1996), *Fremragende timer* (*Precious Moments*, 2001-02) og *Kjell Universell* (2004).

Per Tofte

Per Tofte har i løpet av sin karriere bl.a. rukket å spille inn film med Sean Connery (Ransom, 1975) og Charlton Heston (Jack Londons Når villdyret våkner, 1973), samt å spille hertugen av Bassano i Alexander Dumas' *Kameliadamen* mot den franske divaen Isabelle Adjani (Paris, 2000-01). I seks somre spilte han *Peer Gynt* ved Gålåvatnet, en rolletolkning han høstet lovord for både i norsk og utenlandsk presse (bl.a. i New York Times!), og som innbrakte ham to kulturpriser.

Tofte hadde seks års utdanning innen fransk, engelsk og norsk språk og litteratur bak seg da han begynte som skuespillerelev ved Trøndelag Teater (1963-65). Han var innom de fleste av landets større teatre før han ble ansatt som skuespiller ved Riksteatret i 1972.

Tofte har bl.a. spilt Byfogd Stockmann i Ibsens *En Folkefiende*, Louis den 13. i *De Tre Musketerer*, faren i Noréns *Bobby Fischer bor i Pasadena*, Orlando, i Shakespeares *As you like it*, Yasha i Tsjekhovs *Kirsebærhagen* og Tsjekhov i *Tchekhov-Tchekova* som han i 1988 og 1990 ble invitert på Tsjekhov-festival i Sovjet-unionen med. Hans senere oppgaver på scenen har vært i Schillers *Maria Stuart* og *Festen* av Vinterberg/Rukov/Hansen på Nationaltheatret (2004), samt i Dickens' *Nicholas Nickleby* på Rogaland Teater (2004).

Tofte har også medvirket i en rekke norske filmer, bl.a. *Himmel og helvete* (1969), *Døden i gatene* (1970), *3* (1971) og *Lukket avdeling* (1972). En del vil nok også huske ham som Josef Mandelstam i *Hotell Cæsar* på TV2.

Vegar Hoel

Vegar Hoel er freelance skuespiller, instruktør, komiker, kursleder, bildende kunstner, animatør og vokalist. Han har vært medlem av band som "60-Sone Satan", "Black Lodge" og "Buzz Aldrin Band", og er per i dag vokalist i bandet "Hellfire". Han har utstilt foto, tegninger og skulptur, bl. a. i Stavanger kunstforening og på Galleri Café Sting, Stavanger. Han har medvirket i teaterforestillinger med blant annet Stavanger Friteater, Entré 13, Teater Sølvberget, Sirkus Smegma, Stavanger stuntteater, Tvangsteatret og Skamteatret. Han har skrevet film-musikk til kortfilmene *Benny* (regi Pål Jackman) og *Hevnens demon* (regi Arild Ø. Ommundsen), og har medvirket i over 20 filmer, blant annet: *Benny* (regi Pål Jackman, vinner av

Gullstolen ved Kortfilmfestivalen i Grimstad 1998), *Før solen står opp* (regi Arild Ø. Ommundsen, vinner av Gullstolen ved Kortfilmfestivalen i Grimstad 1999), *Mongoland* (spillefilm, regi: Arild Ø. Ommundsen, Amanda – gledessprederpris Filmfestivalen i Haugesund 2000), *United* (spillefilm, regi Magnus Martens, 2002), *Alt for Egil* (spillefilm, regi Tore Rygh, 2004), *Monstertorsdag* (spillefilm, regi Arild Ø. Ommundsen, 2004). Han har dessuten medvirket i NRK-produksjonene "U" og "Melonas", samt hatt en rekke oppdrag som kursleder, foredrags-holder og illustratør. Ved Rogaland Teater har Hoel tidligere medvirket i Jon Fosses *Dei døde hundane*, (urpremiere 30. april 2004) og Dickens' *Nicholas Nickleby* [2004].

06
York

Cecilie
Hertuginnen av York

Richard
Hertugen av York

Edvard IV

Edmund

George

Richard

Elisabeth
Woodville

Lady Anne

Prins
Edvard V

Richard
(Lille Jern)

Elisabeth
(Den Lille)

Lancaster

Dronning
Margareth

Henrik VI

Prins Edvard
av Wales

Richmond

'Og for ein gongs skuld: vi har faktisk eit av
Europas beste teatertidsskrift' –JON FOSSE

NORSK SHAKESPEARE- OG TEATER

TIDSSKRIFT

Nytt nummer i salg nå:

INTERVJUER: Jan Joris Lamers / Frank Castorf

FESTIVALER: Samtidsfestivalen, Porsgrunn, Stamsund,
Theatertreffen i Berlin, Wiener Festwochen, Kyss Frosken,
Festspillene i Bergen / Friedrich Schiller – Jubileum uten
jubel / TEATERKRITIKKER, BOKANMELDELSER, DEBATT

Til salgs på teatrene, Narvesen, Norli m.m.

06-01702

Program: kr 30,-

Depotbiblioteket

06sd 01 702

Kverneland Bil

SpareBank 1 SR-Bank